

Norden

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande redogörelsen till riksdagen 2013/14: NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2013. Utskottet behandlar också regeringens skrivelse 2013/14:90 Nordiskt samarbete 2013 med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Utskottet behandlar även två följdmotioner till redogörelsen samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2013. Motionerna berör frågor om det nordiska samarbetet, gränshindersarbetet, närområdet och försvarssamarbetet.

Utskottet föreslår att redogörelsen och skrivelsen läggs till handlingarna och att motionerna avslås.

I betänkandet finns fyra reservationer (S, SD) och ett särskilt yttrande (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Det nordiska samarbetet, gränshinder m.m.	5
Det nordiska samarbetet	5
Motionerna	5
Utskottets överväganden	5
Gränshinder	8
Motionerna	8
Utskottets överväganden	8
Samarbete inom närområdet	9
Motionen	9
Utskottets överväganden	9
Nordiskt samarbete inom försvar och samhällets krisberedskap	9
Motionerna	9
Utskottets överväganden	10
Reservationer	12
1. Det nordiska samarbetet, närområdet, punkt 1 (S)	12
2. Gränshinder, punkt 2 (S)	13
3. Försvar och samhällets beredskap, punkt 3 (S)	14
4. Försvar och samhällets beredskap, punkt 3 (SD)	15
Särskilt yttrande	17
Övriga motioner, punkt 4 (SD)	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Skrivelse 2013/14:90	18
Följdmotioner med anledning av skrivelse 2013/14:90	18
Redogörelse 2013/14:NR1	19
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	19
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Det nordiska samarbetet, närområdet**

Riksdagen avslår motionerna 2013/14:U20 yrkandena 1, 4, 6 och 9, 2013/14:U303 yrkandena 57, 60 och 62 samt 2013/14:So668.

Reservation 1 (S)

2. **Gränshinder**

Riksdagen avslår motionerna 2013/14:U20 yrkande 5, 2013/14:U303 yrkande 61 och 2013/14:U315 yrkande 1.

Reservation 2 (S)

3. **Försvar och samhällets beredskap**

Riksdagen avslår motionerna 2013/14:U19 yrkandena 5 och 6, 2013/14:U20 yrkande 7, 2013/14:U303 yrkande 63 och 2013/14:U315 yrkande 2.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (SD)

4. **Övriga motioner**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

5. **Skrivelsen och redogörelsen**

Riksdagen lägger skrivelse 2013/14:90 och redogörelse 2013/14:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 27 maj 2014

På utrikesutskottets vägnar

Sofia Arkelsten

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Arkelsten (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Désirée Pethrus (KD), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Valter Mutz (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande redogörelsen till riksdagen 2013/14: NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2013. Utskottet behandlar också regeringens skrivelse 2013/14:90 Nordiskt samarbete 2013 med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Vidare behandlar utskottet två följdmotioner samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2013. Utskottet fokuserar i betänkandet framför allt på de frågor som berörs i motionerna.

Utskottet har under året behandlat frågor om Arktis i betänkande 2013/14: UU13 Riksrevisionens rapport om Sverige i Arktiska rådet.

Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll

Nordiska rådets svenska delegations berättelse (2013/14:NR1) innehåller en redogörelse för rådets extra session den 11 april, rådets 65:e session den 29–31 oktober samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

I skrivelse 2013/14:90 Nordiskt samarbete 2013 redogör regeringen för samarbetet under 2013 mellan de nordiska ländernas regeringar, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. I skrivelsen beskrivs Nordiska ministerrådets målsättning och resultat när det gäller gränshindersarbetet och samarbetet med närområdet. Uppgifter redovisas om det nordiska samarbetet på det utrikespolitiska området och i fråga om försvar och samhällets krisberedskap. Skrivelsen innehåller också en redogörelse för det bilaterala samarbetet i Norden.

Utskottets överväganden

Det nordiska samarbetet, gränshinder m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet besvarar ett antal motioner om det nordiska samarbetet, samarbetet med närområdet, gränshinder och nordiskt försvars- och beredskapssamarbete och föreslår att riksdagen, med hänvisning bl.a. till pågående arbete, avslår dem. Utskottet föreslår också att riksdagen lägger skrivelse 2013/14:90 och redogörelse 2013/14:NR1 till handlingarna.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (S), 3 (S) och 4 (SD).

Det nordiska samarbetet

Motionerna

Socialdemokraterna anför i kommittémotionerna 2013/14:U20 av Karin Åström yrkande 1 m.fl. och 2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. yrkande 57 att det nordiska samarbetet varit framgångsrikt, men att ett än mer utvecklat samarbete behövs för att möta morgondagens globala utmaningar. Vidare anser motionärerna i yrkande 4 respektive 60 att Norden bör vara ledande region i omställningen till ett klimatneutralt samhälle. Vidare understryker Socialdemokraterna Nordiska rådets viktiga roll i det nordiska samarbetet (yrkande 6 respektive 62).

I flerpartimotion 2013/14:So668 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) understryks behovet av att utveckla ett nordiskt samarbete inom hälso- och sjukvårdssektorerna som ger möjligheter för patienter att röra sig fritt och för forskningsresultat och sjukvårdskunskap att spridas i Norden.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa, öppenhet och vikten av en rättsstat. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över alla samhällsområden. På många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är viktigt i ett europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt och öppet Norden i ett starkt och öppet Europa.

Under 2013 var Sverige ordförande för regeringssamarbetet i Nordiska ministerrådet. Ordförandeskapet fokuserade på fem områden: utanförskap, konkurrenskraft, hållbarhet, demografi och Norden i världen. Regeringen

hade under ordförandeskapet ambitionen att föra det nordiska samarbetet närmare de enskilda medborgarna, riva gränshinder och hindra att nya uppstår.

Utskottet noterar att Sverige som första ordförandeland hade möjlighet att utnyttja en prioriteringsbudget till större nordiska satsningar. Syftet med prioriteringsbudgeten är att skapa större dynamik i det nordiska samarbetet och ge utrymme för innovativa satsningar som är nödvändiga för ett levande och väl fungerande nordiskt samarbete. De projekt som prioriterades under 2013 var gruvnäring, nordiskt arbetsmarknadsmöte om unga, lärande på arbetsplats och inventering av kortlivade klimatpåverkande gaser och luftföroreningar.

Utskottet välkomnar att ett tema för den debatt Nordiska rådet hade med statsministrarna vid 2013 års session var hur den nordiska modellen bör utvecklas för att vara robust och bärkraftig också i framtiden. En av slutsatserna från mötet var att de nordiska länderna tillsammans kan dra nytta av att den nordiska modellen alltmer uppmärksammas i vår omvärld. Omvänt har vi behov av att även utanför Norden skapa förståelse för våra lösningar och utrymme för att utveckla dem.

Utskottet konstaterar att Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll över den verksamhet som finansieras av gemensamma nordiska medel liksom annan granskning som plenarförsamlingen beslutar. Medlemmarna i Sveriges delegation till Nordiska rådet har under 2013 bl.a. genom motioner, frågor och interpellationer uppmärksammat såväl antagna rekommendationer som andra frågor av intresse för det nordiska samarbetet. De har också utnyttjat den möjlighet Helsingforsavtalet¹ ger att ställa frågor till andra nordiska länders regeringar. Utskottet understryker det ansvar som parlamentarikerna i Nordiska rådet har för samarbetet där och betonar vikten av att följa upp rådets beslut. I redogörelse 2013/14:NR1 redovisas exempel på frågor som särskilt uppmärksammats i Nordiska rådet under 2013. Utskottet välkomnar att den svenska delegationens medlemmar har fortsatt att aktivt följa upp Nordiska rådets rekommendationer och förankra dessa och de nordiska frågorna allmänt i riksdagen, vilket också framgår av redogörelsen.

Under 2014 har Sverige presidentskapet för Nordiska rådet. Det svenska presidentskapsprogrammet "Norden i Europa – Europa i Norden" fokuserar på tre områden: den nordiska arbetsmarknaden, hållbar utvinning av naturresurser och 200 år av fred mellan Nordens länder. Karin Åström (S) valdes till Nordiska rådets president och Hans Wallmark (M) till dess vice president vid Nordiska rådets 65:e session i Oslo i oktober 2014.

Utskottet välkomnar att Nordiska ministerrådet under 2013 tagit en rad initiativ för att påverka de internationella klimatförhandlingarna. Sverige arrangerade bl.a. en dialog mellan miljöministrarna och nordiska näringslivsföreträdare i samband med att den internationella klimatpanelen (IPCC)

¹ Helsingforsavtalet, som slöts 1962, ger den grundläggande ramen för samarbetet i Nordiska rådet.

presenterade sin delrapport i Stockholm. I samband med detta hade också ministrarna en diskussion med IPCC om informationsfrågor, och beslut togs om en gemensam nordisk kampanj för att redovisa och klargöra IPCC:s slutsatser för allmänheten. De nordiska länderna driver också på klimatförhandlingarna genom den nordiska arbetsgruppen för globala klimatförändringar. Utskottet noterar också att projektet Klimatvänligt byggande, som numera går under namnet Nordic Built, har utvecklats under 2013. En tävling har arrangerats med syfte att uppmuntra innovation och utveckling av hållbara och skalbara renoveringsprojekt för vanligt förekommande byggnader i Norden.

Utskottet välkomnar också att ett nytt handlingsprogram för det nordiska energiområdet har tagits fram under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Handlingsprogrammet identifierar viktiga samarbetsområden för Norden: den nordiska elmarknaden, energieffektivisering, förnybar energi och energiforskning. Dessa frågor är sedan länge kärnan i det nordiska energisamarbetet och ligger väl i linje med de energi- och klimatpolitiska målsättningar som finns på både nationell och internationell nivå.

Utskottet noterar att klimatpolitiken och de nordiska ländernas roll i det internationella klimatarbetet stått i fokus för Nordiska rådet även under 2013. Rådet har bl.a. rekommenderat de nordiska ländernas regeringar att utreda vilka konsekvenser det skulle få för Norden och dess närområden om den globala genomsnittstemperaturen skulle öka med fyra grader under detta århundrade.

Utskottet ser positivt på att Nordiska ministerrådet beslutat om en ny strategi som ska vägleda de nordiska regeringarnas samarbete på social- och hälsoområdet 2013–2015. Strategin syftar bl.a. till att höja kvalitet och säkerhet inom hälso- och sjukvård och främja innovation och forskning. Ministerrådet har också gett förra statsrådet Bo Könberg i uppdrag att göra en självständig rapport om det nordiska samarbetet på hälsoområdet de närmaste fem till tio åren. Rapporten ska presenteras i juni 2014 och innehålla förslag på områden där nordiskt samarbete kan ge mervärden i form av effektivisering eller högre kvalitet. Rapporten ska även lämna konkreta förslag om arbetsdelning, samordning och gemensamma lösningar.

Utskottet noterar också att Nordiska rådet deltar i en arbetsgrupp om innovation på hälso- och socialområdet som tillsatts av den parlamentariska Östersjökonferensen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14: U20 yrkandena 1, 4 och 6 och 2013/14:U303 yrkandena 57, 60 och 62 och 2013/14:So668.

Gränshinder

Motionerna

Socialdemokraterna understryker i kommittémotionerna 2013/14:U20 av Karin Åström m.fl. yrkande 5 och 2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. yrkande 61 att det krävs en aktiv politik som visar på vikten av att gränshinder elimineras.

I flerpartimotion 2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) yrkande 1 anförs att avskaffandet av gränshinder fortfarande är den viktigaste uppgiften för att internt stärka Norden som en fungerande region för dess invånare.

Utskottets överväganden

Utskottet välkomnar att de nordiska statsministrarna vid den nordiska sessionen i Oslo utfärdade en deklARATION om att bekämpa gränshinder i Norden. Det formella nordiska samarbetet inleddes en gång i tiden utifrån tanken att medborgarna ska kunna röra sig fritt mellan de nordiska länderna, välja var de vill bo och arbeta samt driva företag eller annan verksamhet utan att hindras av nationsgränserna. Enligt utskottets uppfattning är detta fortfarande en av det nordiska samarbetets viktigaste uppgifter.

Som konstateras i redogörelsen från Nordiska rådets svenska delegation (2013/14:NR1) är det i dag främst skillnader i skatte- och avgiftssystem, sociala förmåner och regler för varor och tjänster som kan bromsa rörligheten. Samhällsutvecklingen gör att regelverk tillkommer, försvinner eller reformeras. Varje ändring rymmer en risk för att nya gränshinder uppkommer. Därför måste arbetet med att förebygga och avskaffa gränshinder stå högt upp på det nordiska samarbetets dagordning.

Utskottet välkomnar att en ny handlingsplan för gränshindersarbetet för perioden 2014–2017 har antagits av de nordiska samarbetsministrarna. En ambition med handlingsplanen är att inom det nordiska gränshindersarbetet skapa större utrymme för ordförandelandets politiska prioriteringar, bättre samordning med gränshindersarbetet i de olika ministerråden och ämbetsmannakommittéerna samt tydligare koppling till arbetet i ländernas regeringskanslier och förvaltningar.

Utskottet noterar att riksdagen under 2013 beslutade om en ny reviderad nordisk konvention om social trygghet (2012/13:SfU5). En av utgångspunkterna vid ändringen av konventionen var ambitionen att lösa vissa gränshinder. Under 2013 kommer en översyn att göras av den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster varvid en analys kommer att göras bl.a. av hur konventionen förhåller sig till vissa gränshindersfrågor. Utskottet välkomnar också att åtgärder vidtagits för att undanröja gränshinder bl.a. vad gäller utbildning och forskning, regler för mervärdes-

skatt vid överförande av arbetsmaskiner mellan Sverige och Norge och avdragsregler för utländska obligatoriska socialförsäkringsavgifter vid inkomstbeskattning.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2013/14:U20 yrkande 5, 2013/14:U303 yrkande 61 och 2013/14:U315 yrkande 1.

Samarbete inom närområdet

Motionen

Socialdemokraterna understryker i kommittémotion 2013/14:U20 av Karin Åström m.fl. yrkande 9 vikten av att nå gemensamma ståndpunkter kring de säkerhetspolitiska förändringarna i närområdet. Det är väsentligt att Norden fortsätter att utveckla samarbetet med Baltikum och Polen och verkar för att stimulera ett positivt ryskt deltagande i de regionala samarbetena.

Utskottets överväganden

Utskottet vill återigen (jfr bl.a. bet. 2012/13:UU3) understryka vikten av det nordiska samarbetet med närområdet och välkomnar att såväl regeringen som Nordiska rådet i sina respektive redogörelser till riksdagen redovisar en rad uppgifter om samarbete med länder och organisationer i närområdet. Utskottet vill i sammanhanget särskilt uppmärksamma det nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet, där särskild uppmärksamhet ägnats åt Östliga partnerskapet, Ryssland och energifrågor i regionen. Vid det nordisk-baltiska utrikesministermötet i Visby i september gjordes ett gemensamt uttalande där oro uttrycktes över ryskt agerande i form av ekonomiska hot och politiska påtryckningar gentemot partnerländerna i Östliga partnerskapet.

Motion 2013/14:U20 yrkande 9 avstyrks i den mån den inte tillgodosätts genom det anförda.

Nordiskt samarbete inom försvar och samhällets krisberedskap

Motionerna

Socialdemokraterna understryker i kommittémotionerna 2013/14:U20 av Karin Åström m.fl. yrkande 7 och 2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. yrkande 63 att det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden måste få en högre prioritet, samtidigt som varje lands säkerhetspolitiska val respekteras.

I flerpartimotion 2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) yrkande 2 påtalas vikten av att bilda en nordisk katastrofenhet för att förstärka katastrofberedskapen i Norden och dess närområden.

Sverigedemokraterna anför i kommittémotion 2013/14:U19 av Julia Kronlid m.fl. yrkande 5 att ökade insatser bör göras för att uppnå ett samordnat luftförsvar och samordnad luftövervakning i Norden. Vidare anser partiet i yrkande 6 att man bör skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att det nordiska försvarsrelaterade samarbetet i dag har en central roll i svensk försvarspolitik. Det nordiska samarbetet inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik genomförs med utgångspunkt i ländernas olika medlemskap i den europeiska säkerhetsordningens organisationer. Sverige och Finland är medlemmar i EU, Norge och Island i Nato medan Danmark är medlem i både EU och Nato. För samtliga länder utgör det nordiska samarbetet ett komplement till medlemskap i och samarbete med EU och Nato. Samtliga nordiska länder är dessutom medlemmar i Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Samarbetet utformas generellt som gemensamma nordiska initiativ, samarbeten mellan två eller flera nordiska länder, eller där det är lämpligt på nordisk-baltisk basis.

Ett sammansatt utrikes- och försvarspolitiskt utskott behandlade under 2013 en särskild skrivelse från regeringen om nordiskt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete inklusive krisberedskap (skr. 2012/13:112, bet. 2012/13:UFöU3, rskr. 2012/13:263). Det sammansatta utskottet konstaterade då att det inte finns några principiella begränsningar för det nordiska samarbetet så länge den nationella beslutanderätten i fråga om den operativa förmågan för försvaret av Sverige består. I detta sammanhang framhöll det sammansatta utskottet att de nordiska ländernas försvarspolitiska samarbete utgör ett komplement till redan etablerade europeiska och euroatlantiska samarbeten.

Utskottet välkomnar att de nordiska länderna under 2013 antagit en gemensam vision för det nordiska försvarssamarbetet. Visionen är en politisk viljeinriktning för det fortsatta arbetet och visar på gemensam vilja till ett fortsatt nära och fördjupat samarbete. Genom ett nordiskt samarbete finns möjlighet till ökad försvarsförmåga, minskade kostnader och ökad uthållighet. Utskottet välkomnar också att arbetet med att utveckla samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna har fortsatt.

Utskottet vill särskilt lyfta fram vikten av att även fortsättningsvis vidareutveckla det nordiska samarbetet inom FN. I detta sammanhang vill utskottet bl.a. framhålla det nordiska samarbetet för att stärka genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (2000), det nordiska centrumet för jämställdhetsfrågor The Nordic Centre for Gender in Military Operations, arbetet med att ge stöd till varandras kandidaturer, samarbete inom medlingsområdet och deltagande i FN:s fredsfrämjande verksamhet. Utskot-

tet välkomnar att det nordiska försvarsministermötet, i Skagen i november 2012, beslutade att Nordic Defence Cooperation (Nordefco) skulle utarbeta förslag till gemensamma nordiska styrkebidrag till FN.

Vidare konstaterar utskottet att de nordiska försvarsministrarna under-tecknat en gemensam avsiktsförklaring kring taktisk flygtransportförmåga (NORTAT). Övningssamarbetet på flygsidan mellan de nordiska länderna har också utvecklats vidare under 2013.

Utskottet välkomnar att de nordiska länderna enats om en ny deklara-tion, Haga II, med syfte att stärka det nordiska krisberedskapssamarbetet. En nordisk samverkansanalys ska genomföras som ska resultera i ett pla-neringssystem för nordiskt beredskapssamarbete samt en konkret och målin-riktad handlingsplan för fortsatt utveckling. Samverkansanalysen ska till del vara genomförd till våren 2014 då beslut kommer att fattas om samar-betsområden och målsättningar för dessa.

Enligt utskottets uppfattning är det väsentligt med parlamentarisk förank-ring av det nordiska samarbetet på det utrikes-, säkerhets- och försvarspoli-tiska området. Utskottet ser därför positivt på att Nordiska rådets temasession i Stockholm 2013 ägnades åt en bred genomgång av dessa frågor och att Nordiska rådet tagit initiativ till en rundabordskonferens om det försvarspolitiska samarbetet där försvarsministrar och parlamentariker diskuterade ramar och planer för den vidare utvecklingen.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2013/14:U20 yrkande 7, 2013/14:U303 yrkande 63, 2013/14:U315 yrkande 2 och 2013/14:U19 yrkandena 5 och 6.

Skrivelsen, redogörelsen och övriga motionsförslag

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehand-ling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och promemorian Förenklad motionsbehandling under återstoden av mandatperioden som utskottet fast-ställde i oktober 2010. Utskottet har vid en genomgång funnit att de yrkanden som anges i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagi-vande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna i bilaga 2.

Utskottet föreslår också att skrivelse 2013/14:90 och redogörelse 2013/14:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Det nordiska samarbetet, närområdet, punkt 1 (S)**

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S) och Kenneth G Forslund (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:U20 yrkandena 1 och 4 samt 2013/14:U303 yrkandena 57 och 60 samt avslår motionerna 2013/14:U20 yrkandena 6 och 9, 2013/14:U303 yrkande 62 och 2013/14:So668.

Ställningstagande

Närområdet och de nordiska grannländerna har en stark folklig förankring och en självklar ställning för Sverige. I Norden finns också ett flertal av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartner. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över alla samhällsområden, och på många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Samarbete och öppenhet har gjort Norden till en välfärdsregion av världsklass.

Framgångarna är dock inte tillräckliga för att möta dagens och framför allt morgondagens globala utmaningar, varför ett än mer utvecklat och förstärkt samarbete behövs.

Genom att samtliga nordiska länder deltar i den europeiska marknaden har det nordiska samarbetet stärkts. Sveriges, Finlands och Danmarks medlemskap i EU och Norges och Islands tillhörighet till det europeiska ekonomiska samarbetsområdet påverkar det nordiska samarbetet positivt. Islands pågående ansökan om EU-medlemskap påverkar samarbetet ytterligare i positiv riktning, och de baltiska staternas inträde i EU har dessutom skapat ytterligare dynamik i de nordiska ländernas samarbete med närområdet. I det nordiska samarbetet deltar även de självstyrande områdena Åland, Grönland och Färöarna.

De nordiska länderna ligger långt fram i arbetet med klimat- och miljöfrågor. Det finns dock fortfarande outnyttjad potential i samarbetet. En stor del av lösningen på klimatfrågan ligger i ledarskap, budskap och finansiering. Norden bör som region vara ledande när det gäller samverkan

mellan näringslivet och det offentliga. För att denna samverkan ska nå sin fulla kapacitet krävs det att det finns en långsiktig planering kring hur bl.a. energin ska produceras i framtiden samt hur den nordiska energimarknaden ska vara uppbyggd.

Norden bör vara en ledande region i miljöarbetet och i omställningen till ett klimatneutralt samhälle.

2. Gränshinder, punkt 2 (S)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S) och Kenneth G Forslund (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:U20 yrkande 5 och 2013/14:U303 yrkande 61 och avslår motion 2013/14:U315 yrkande 1.

Ställningstagande

En viktig fråga för det nordiska samarbetet har alltid varit främjandet av integration mellan de nordiska länderna och att underlätta för medborgarna att röra sig över landgränserna. Minskade gränshinder är en förutsättning för ett framgångsrikt Norden. För att få en ökad sysselsättning krävs det att Sverige aktivt arbetar för att lösa de gränshinder som finns. Mobilitetsprogrammet Nordjobb har potentialen att fungera som ett viktigt redskap för jobbskapande och en ökad integration mellan de nordiska länderna. Det är viktigt att Sverige gör en ärlig satsning på detta program. En ökad integration av unga medborgare i Norden leder till ökad kunskap om våra grannländer men kommer även på sikt att sänka de mentala trösklarna mot att flytta mellan länderna för att arbeta. Söderhamnsmodellen, där svenska ungdomar erbjuds hjälp att få jobb i Norge med stöd av Nordjobb, kommunen och Arbetsförmedlingen, har varit en framgångsrik satsning som visar på den potential som finns i det nordiska samarbetet.

Gränshindersarbetet spänner över ett flertal politikområden. Avvecklingen av gränshinder bidrar även till att Sverige och Norden som region kan verka mer framgångsrikt internationellt. För att Norden som region ska klara globaliseringens utmaningar krävs det att avvecklingen av gränshinder får en hög prioritet.

Den svenska regeringen har under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013 haft möjligheten att aktivt arbeta för att gränshindersfrågorna ska komma upp på dagordningen. Det krävs en aktiv politik som visar på vikten av att dessa hinder minimeras.

Även om integrationen mellan länderna och de olika regionerna i Norden har kommit långt återstår problem. De nordiska ländernas regelverk skiljer sig fortfarande åt, vilket medför problem för människor, organisationer och företag. Nya direktiv från EU som innebär lagändringar samt nya lagar inom varje nordiskt land skapar kontinuerligt ny gränshindersproblematik, särskilt gentemot de länder i Norden som inte tillhör EU. Det är därför behövligt med ett fortlöpande gränshinderssamarbete utifrån detta för att minimera de problem som ofta uppkommer. Det är i sammanhanget viktigt att gränshindersfrågorna tas på största allvar och att Gränshinderrådet får ett starkt mandat att arbeta utifrån.

Den framgångsrika satsningen på Öresundsförbindelsen visar på vikten av satsningar på infrastruktur som knyter samman de nordiska länderna. Integrationen bidrar till att stärka tillväxten, och arbetet med att undanröja hinder är ett måste för att regionernas fulla potential ska kunna utnyttjas. Det är därför viktigt att skillnaderna i bl.a. ländernas regelverk och skattesystem minskas för att därigenom så långt möjligt eliminera problemen för dem som rör sig över gränserna. Även det nära utvecklade lokala och regionala samarbete om arbetsmarknaden och arbetspendlingen som sker vid svensk-norska och svensk-finska gränsen är framgångsrikt. Det är viktigt att satsningar även görs i de här områdena för att öka det gränsöverskridande samarbetet. Det är av vikt att fortsätta stödja och utveckla de olika organ som jobbar praktiskt med att lösa gränshinder.

3. Försvar och samhällets beredskap, punkt 3 (S)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S) och Kenneth G Forslund (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:U20 yrkande 7 och 2013/14:U303 yrkande 63 och avslår motionerna 2013/14:U19 yrkandena 5 och 6 samt 2013/14:U315 yrkande 2.

Ställningstagande

Det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden måste få en högre prioritet. De nordiska länderna kan tillsammans bidra till säkerhet och stabilitet. Varje nordiskt lands säkerhetspolitiska val måste respekteras. Ett fördjupat arbete där vi tillsammans tar större gemensamt ansvar inom ramen för det nordiska försvarssamarbetet (Nordefco) när det gäller övningar, operationer, utbildning och militär förmåga är viktiga framtidsuppgifter. Det är viktigt att Sverige driver på för ett långsiktigt och fungerande försvarsindustriellt samarbete.

4. Försvar och samhällets beredskap, punkt 3 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:U19 yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna 2013/14:U20 yrkande 7, 2013/14:U303 yrkande 63 och 2013/14:U315 yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige är, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet.

I likhet med vad som fördes fram i Stoltenbergrapporten 2009, bör det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet öka. Det finns uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era. Vi välkomnar därför att de nordiska länderna lanserade Nordefcosamarbetet 2009. Det har dock inte gjorts tillräckligt mycket konkret för att uppnå ett fördjupat försvarssamarbete i linje med de förslag som finns i Stoltenbergrapporten, och vi vill se ökade insatser i det nordiska försvarssamarbetet för att uppnå sådana resultat på följande områden.

Vad avser luftförsvar bör Sverige i ett kortare perspektiv verka för ett tätare samarbete vad gäller en samordning av den nordiska luftövervakningen, inkluderat luftförsvaret över Island. I ett längre perspektiv bör nordisk personal skickas till Keflavík på permanent basis. De nordiska flygvapnen knyts därmed närmare varandra och utvecklar samarbetet i skarpt läge. I princip borde de nordiska flygvapnen klara luftövervakningen över hela det nordiska luftrummet inklusive Island utan att vara avhängiga Atlantpakten.

Vi välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit under året. Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp, kommer övriga länder att bistå med relevanta medel. Denna solidaritetsförklaring är dock fortfarande väldigt allmänt hållen och säger inte mycket om hur länderna konkret avser att reagera och hjälpa varandra i händelse av att ett enskilt land hamnar i trångmål, exempelvis vid yttre angrepp eller otillbörlig press.

Vi anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att det nu är dags att ta försvarssamarbetet till nästa nivå. Vi anser att Sveriges regering ska påbörja diskussioner med de övriga nor-

diska länderna i syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier. En sådan försvarsgaranti skulle inte nödvändigtvis behöva inkludera samtliga nordiska länder i ett inledande skede utan kan påbörjas genom att ett par nordiska länder, t.ex. Sverige och Finland, går före.

Särskilt yttrande

Övriga motioner, punkt 4 (SD)

Julia Kronlid (SD) anför:

Flera av Sverigedemokraternas motionsyrkanden behandlas genom förenklad motionshantering. Jag vill understryka att partiet står bakom samtliga motionsyrkanden av Sverigedemokraterna som behandlas inom ramen för detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2013/14:90

Regeringens skrivelse 2013/14:90 Nordiskt samarbete 2013.

Följdmotioner med anledning av skrivelse 2013/14:90

2013/14:U19 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet stärka och bevara det nordiska kulturarvet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en bred nordisk kulturkanon som ett led i strategin för nordiskt kultursamarbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för ökade insatser för att uppnå ett samordnat luftförsvar och en samordnad luftövervakning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier.

2013/14:U20 av Karin Åström m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om det nordiska samarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om samarbete i norra Europa – Barents- och Arktisregionerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om arktiskt samarbete.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om miljöarbetet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om gränshinder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Nordiska rådet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om närområdet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Barentssamarbetet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Östersjön.

Redogörelse 2013/14:NR1

Redogörelse 2013/14:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2013.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:U237 av Sven-Erik Bucht m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett förslag på en sammanhållen nationell strategi för Barentsområdet bör utarbetas och behandlas i riksdagen och att strategin i möjligaste mån bör samordnas med de nordiska ländernas strategier för Barentsområdet.

2013/14:U239 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränshinder.

2013/14:U247 av Anita Brodén m.fl. (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat samarbete och utbyte mellan de nordiska länderna, inom exempelvis miljö, infrastruktur och turism.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom ett aktivt arbete med att undanröja gränshinder mellan länderna uppnå ett ”gränslöst Norden”.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det skandinaviska språkets betydelse för kommunikation, studier och utvecklad handel.

2013/14:U256 av Ulf Nilsson m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa Nordiska rådets förslag om att inrätta en gränshindersombudsman.

2013/14:U276 av Mattias Karlsson och Margareta Larsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheterna att inrätta ett Nordens hus i Sverige bör utredas.

2013/14:U294 av Isabella Jernbeck och Anti Avsan (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordiska rådet.

2013/14:U297 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat nordiskt samarbete i hbt-frågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordens kontakter med de baltiska staterna inom hbt-området.

2013/14:U302 av Leif Jakobsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av en nationell strategi för utvecklingen av Öresundsregionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en svensk-dansk regeringsöverenskommelse om utvecklingen av Öresundsregionen.

2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. (S):

57. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.1 Det nordiska samarbetet.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.4 Miljöarbetet.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.5 Gränshinder.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.6 Nordiska rådet.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.7 Närområdet.
64. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.8 Barentssamarbetet.

2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett fortsatt arbete för att undanröja gränshinder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nordisk katastrofenhet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Norden tar på sig en samordningsroll för att värna Arktis och ursprungsbefolkningens intressen mot de växande hoten när det gäller miljö, utvinning av naturresurser, transport och säkerhet.

2013/14:So668 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla ett nordiskt samarbete inom hälso- och sjukvårdssektorn som ger möjlighet för patienter, forskningsresultat och sjukvårdskunskap att röra sig fritt i Norden.

2013/14:MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett gemensamt arbete inom ramen för Nordiska ministerrådet.

2013/14:N226 av Kent Persson m.fl. (V):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja miljövänlig utveckling av gruv- och mineralnäring i utvecklingsländer och i Barentsregionen.

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny gränsöverskridande politisk struktur för Öresundssamarbetet.

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en gemensam nordisk infrastrukturpolitik samt landsbygds- och regionalpolitisk utveckling.

2013/14:N380 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över arbetet med att undanröja gränshinder i Öresundsregionen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4

Motion	Motionärer	Yrkanden
4. Övriga motioner		
2013/14:U19	Julia Kronlid m.fl. (SD)	1–4
2013/14:U20	Karin Åström m.fl. (S)	2, 3 och 8
2013/14:U237	Sven-Erik Bucht m.fl. (S)	
2013/14:U239	Gunilla Svantorp m.fl. (S)	
2013/14:U247	Anita Brodén m.fl. (FP)	1–3
2013/14:U256	Ulf Nilsson m.fl. (FP)	
2013/14:U276	Mattias Karlsson och Margareta Larsson (båda SD)	
2013/14:U294	Isabella Jernbeck och Anti Avsan (båda M)	
2013/14:U297	Jonas Gunnarsson m.fl. (S)	1 och 2
2013/14:U302	Leif Jakobsson m.fl. (S)	1 och 2
2013/14:U303	Urban Ahlin m.fl. (S)	64
2013/14:U315	Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP)	6
2013/14:MJ242	Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S)	1
2013/14:N226	Kent Persson m.fl. (V)	15
2013/14:N333	Christer Nylander (FP)	2
2013/14:N360	Kent Persson m.fl. (V)	14
2013/14:N380	Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (M)	